

Till Utbildningsdepartementet

Yttrande över remisspromemorian "Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare", U2021/03373

Statens institutionsstyrelse (SiS) bedriver individuellt anpassad tvångsvård med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). SiS ansvarar också för verkställigheten av sluten ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU), samt tar emot barn, ungdomar och klienter för vård enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

SiS bedriver skola på samtliga särskilda ungdomshem. Verksamheten bedrivs som en särskild utbildningsform i enlighet med 24 kap. 8-9 §§ i skollagen (2010:800). Av bestämmelserna framgår att utbildningen för skolpliktiga ska motsvara utbildning i grundskola eller i förekommande fall grundsärskola och specialskola, medan den för icke skolpliktiga ska motsvara sådan utbildning som erbjuds i gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan. För såväl utbildning för skolpliktiga som för icke skolpliktiga ska relevanta bestämmelser i skollagen tillämpas.

Flera av de förslag och bedömningar som lämnas i remisspromemorian "Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare" bedömer SiS faller inom ramen för sådana relevanta bestämmelser. Promemorians förslag och konsekvensanalys beaktar dock inte genomgående SiS verksamhet.

Synpunkter på remisspromemorians förslag och bedömningar

Nedan följer SiS synpunkter angående förslagen i promemorian;

- Förslag om att det i skollagen slås fast att det inom skolväsendet ska finnas ett nationellt professionsprogram.

Ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare ser SiS som ett positivt förslag som skapar goda förutsättningar för en ökad kompetensutveckling, utbildningskvalitet, likvärdighet och attraktionskraft till de olika professionerna.

Det framgår däremot inte om förslaget om lagändringar i samband med införandet av ett nationellt professionsprogram omfattar skolverksamheten vid SiS särskilda ungdomshem som i skollagen benämns som särskild undervisningsform.

Lagändringarna som föreslås i promemorian regleras i skollagens 2 kap. (2010:800) och där utbildning som bedrivs i särskild undervisningsform inte tas upp. På liknande sätt finns inte utbildning i särskild undervisningsform med i Skollagens kap. 1, där de skolformer som ingår i skolväsendet definieras och som föreslås omfattas av förslaget till professionsprogram. Skollagens 1 kap. § 2 tar upp att gemensamma bestämmelser i lagen endast gäller när det särskilt anges.

Det är av stor vikt att även SiS verksamhet har likvärdiga förutsättningar till kompetenshöjande insatser som kan främja professionernas kvalitet och komma eleverna till del. Detta både ur ett likvärdighetsperspektiv och för att möta upp de särskilda behov som finns och där skolan enligt forskning är en av de främsta skyddsfaktorerna för framtiden.

I samband med beslut om en reglering av ett nationellt professionsprogram i enlighet med promemorians förslag behöver det tydliggöras att regleringen även berör skolverksamheten vid SiS särskilda ungdomshem, samt att myndigheten bereds möjlighet att ta del av tilldelade resurser.

- Förslag till en ny förordning om nationellt professionsprogram med bestämmelser om den nationella strukturen för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare samt det nationella meritssystemet för legitimerade lärare och förskollärare.

SiS anser att förslaget om en nationell struktur för kompetensutveckling som kopplas samman med ett meriteringssystem och en karriärstegsreform, kvalitetssäkrar professionernas kompetens och ger förutsättningar för karriärsutveckling inom yrket. Det ökar även möjligheterna till kvalitetsgranskad kompetensutveckling som i sin tur ökar attraktionskraften till de olika professionerna.

I förslaget till förordning om ett nationellt professionsprogram behöver det framgå att även rektorer och lärare inom SiS verksamhet omfattas av bestämmelserna. Detta för att även rektorer och lärare inom SiS verksamhet ska beredas möjlighet att ta del av föreslagna kompetensutvecklingsinsatser och system för meritering och karriärsutveckling i syfte att kvalitetssäkra professionernas kompetens och utbildningen i verksamheten.

- Förslag om att Skolverket ska ha det övergripande ansvaret för professionsprogrammet.

SiS anser att det är lämpligt att Skolverket har det övergripande ansvaret för professionsprogrammet och att SiS omfattas av insatserna med samma förutsättningar som övriga instanser inom skolväsendet och att de behov och förutsättningar som finns inom SiS verksamhet beaktas.

- Förslag om att inrätta ett råd som ett organ inom Skolverkets organisation för professionerna rektorer, lärare och förskollärare i skolväsendet som regleras i förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

Den roll rådet föreslås ha i forskningssyfte och med att identifiera utvecklingsbehov och systematiskt kvalitetssäkra nationell kompetens för professionerna är av stor betydelse för SiS skolpersonal och verksamhet. Det förutsätter att den särskilda utbildningsform som SiS bedriver beaktas i rådets uppdrag och att de kompetenshöjande insatserna svarar upp mot rådande behov för att bidra till en likvärdig skola av hög kvalitet.

- Förslag till förändring om ändring i förordningen (2019:1288) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare.

Då SiS uppdrag omfattar att bedriva utbildning motsvarande de skolformer som omfattas av förslaget är det viktigt att SiS i likhet med andra skolhuvudmän ges möjlighet att fullt ut delta i professionsprogrammet. SiS föreslår att det till de skolformer som anges i 1 § tillfogas följande: "utbildning enligt 24 kap. 8 eller 9 § skollagen (2010:800) vid ett sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga"

SiS har utifrån sitt uppdrag inga övriga synpunkter på utredningens bedömningar och förslag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Elisabet Åbjörnsson Hollmark och föredragande har varit utredare Helena Ekholm.

Elisabet Åbjörnsson Hollmark

Helena Ekholm

Kopia

SiS centrala ledningsgrupp

Institutionschefer

Registratorer

HK-chefer

Företrädare för arbetstagarorganisationerna

SiS centrala huvudskyddsombud